

Remissvar angående fördjupad översiktsplan för vindkraftspark på Nordbillingen

1. Bakgrund

1.2 Skara Kommun

Skara kommuns översiktsplan, antagen 19 december 2005, innehöll en vindkraftspolicy för hela kommunen. Policyn innebar att kommunens västra och norra delar generellt sett bedömdes ha goda förutsättningar för vindkraft medan de östra och södra delarna, inklusive Billingen, bedömdes olämpliga. År 2007 beslutade samhällsbyggnadsnämnden om viss utökning av det område inom vilket vindkraft bedöms olämpligt men utan att Billingen berördes.

Policyn utgår från att Skara kommun delas in geografiska områden där man när det gäller Billingen pekar på att berget och vissa kringliggande delar betraktas som värdefull landskapsbild.

Utdrag ur policyn:

”Område olämpligt för etablering av vindkraftverk på grund av värdefull landskapsbild. Detta område består av Hornborgabygden, Rösjö mosse, Billingen, Vallebygden, Våtmarker vid Flian samt Skånings-Åsakaåsen.

Vallebygdens Vind AB (dåvarande Vallebygdens Energi) utarbetade under vintern 2008/09 ett förslag till vindkraftspark med ursprungligen tolv kraftverk på Nordbillingen. Verken skulle uppföras på ömse sidor om en skogsbilväg som sträcker sig norrut från Ljungstorp. Mot bakgrund av detta beslutade samhällsbyggnadsnämnden i Skara den 26 januari 2009 ge samhällsbyggnadskontoret i uppdrag att utarbeta förslag till revidering av policyn. Planen innebär att ”intresset vindbruk” prioriteras inom det aktuella området, förutsatt att det tillgodoses i enlighet med det aktuella och i planen redovisade förslaget till vindkraftspark. Projektet innebär att man inom ett ca 6 km² stort område bygger en vindkraftspark/gruppstation med sju vindkraftverk.

1.3 Länsstyrelsen

I maj 2007 överlämnade Länsstyrelsen i Västra Götaland ett förslag på områden av riksintresse för vindbruk till Energimyndigheten. Bakgrunden var att länsstyrelserna fått i uppdrag att se över befintliga områden samt ta fram förslag på nya områden som kan vara lämpliga som riksintresse för vindbruk enligt 3 kap 8 § Miljöbalken.

Länsstyrelsens första förslag ledde till kraftig debatt och ifrågasättanden eftersom det bland annat omfattade Nord- och Sydbillingen, Brommö, Mösseberg och Halle- och Hunneberg.

I mars 2008 presenterade Länsstyrelsen ett reviderat och "slutligt" förslag där dessa känsliga områden utgått.

Energimyndigheten har under maj 2008 pekat ut totalt 423 områden i Sverige som är av riksintresse för placering av vindkraftverk. Inget av dessa områden finns i den del av Västergötland som rymmer platåbergen.

2. Remissvar

2.1 Allmänt

Skara kommuns agerande är ytterst märkligt. Märkligheterna accentueras genom den nya "Fördjupade översiktsplanen för Vindkraftspark på Nordbillingen".

Trots en genomarbetad och tidigare fastställd vindkraftspolicy så krävs det alltså bara att ett enda vindkraftsföretag ansöker om förändringar av planen så är Skara kommun beredd att helt förändra tidigare gjorda ställningstaganden. Tidigare kloka resonemang om förändrad landskapsbild gäller inte längre trots att redan visualiseringarna i den nya fördjupade översiktsplanen pekar mot att vindindustriområden högt uppe på platåberget Billingen påverkar landskapsbilden i stora delar av västra Skaraborg och i hela Skara Kommun.

Kommunen pekar i den nya fördjupade översiktsplanen på att, citat:

"att kommunens restriktiva inställning till vindkraft på Nord- och Sydbillingen i övrigt består."

Men skriver samtidigt i underlaget att, citat: Nackdelen är att en helt ny översiktsplaneprocess krävs om och när man vill sätta upp ytterligare verk på Billingen. Det hänger inte ihop.

I vilket skede av den kommunala beslutsprocessen kan medborgarna lita på att ett genomgripande och tidigare fastställt underlag är giltigt? Hur ska medborgare och fastighetsägare kunna förutse kommunal planering om förändringar av planeringsunderlag

sker "ad hoc" och genom icke spårbara incitament från enskilda och privata intressen, i detta fall i stark privatekonomisk kontext som inte ens är samhällsnyttig.

2.2 *Klimat/miljö*

Vindkraften beskrivs i underlaget ha en "positiv inverkan på klimatet". På vilket sätt? Svensk elproduktion är redan koldioxidfri och möjligheter att exportera vindkraft till utlandet begränsas av kanaliseringar i stamnätet och den nordtyska barriären (svårigheter att överföra ström från norra Tyskland och söderut). När det blåser i södra Sverige är förhållandet oftast detsamma i Danmark och Tyskland varvid dessa länder måste göra sig av med sin egen vindel. Vindkraften är heller ingen "högvärdig energi" som anges i underlaget utan är ett marginellt krafttillskott som helt saknar effektvärde och kräver reglerkraft.

När det gäller återställning av mark påstås att ägaren av vindparken är ansvarig för avvecklingsprocessen. Detta är endast delvis riktigt och regleras i avtal mellan markägaren och projektören. Avtal som skrivs mellan vindkraftsföretag och markägare räknas som ett civilrättsligt avtal och gäller i 30 år. Miljöprövningen som görs i samband med bygglov för vindkraftsanläggningen gäller lika länge.

Om projektören kommer obestånd och inte kan fullgöra sina ålägganden är det markägaren som är slutligt ansvarig. Betongfundamentet är miljöfarligt avfall, det skall tas bort och deponeras i särskild deponi, enligt Avfallsförordningen 2001:1063, bil.2, med avfallskod 10 1314. Kostnaden bara för borttagandet av betongen kan uppgå till mellan 2 och 3 miljoner kronor per fundament. Därtill kommer rivningskostnaden för verket. Fundamentet får inte täckas över på platsen med "fyllnadsmassor från moder jord".

2.3 *Landskapsbild*

Landskapsbilden kommer att kraftigt förändras i Västra Skaraborg. Vindkraftverkens placering högt uppe på platåberget Billingen gör att de kommer att påverka horisonten på långa avstånd. Skara kommun har inte tagit hänsyn till att just Skaraborg med sina platåberg är extra känsligt för landskapspåverkan. Synbarheten och störningarna blir omfattande.

Den öppning som Skara kommun nu lämnar vad gäller vindkraft på platåbergen är en eftergift till privata vinstintressen som öppnar upp för framtida omfattande exploatering såväl för vindkraft som för uranbrytning.

En exploatering som bla omöjliggör strävanden att göra platåbergen till världsarv eller biosfärområde.

Västergötlands Hembygdsförbund sammanställde 2005 en världsarvsansökan för kambrosiluområdet i centrala Skaraborg. Kambrosiluområdet utgörs av en triangel, som innefattar Västergötlands berömda och unika platåberg. Skara kommun sade den gången nej

till projektet men Länsstyrelsen svarade ja. Det är uppenbart att en framtida upprepad världsarvsansökan är helt omöjlig om man förvandlar delar av området till ett industriområde.

2.4 *Fågelsträck*

Det stora flyttfågelstråket från Hornborgasjön norrut mot sjön Östen går rakt över det område där Skara kommun avser att tillåta 7 vindkraftverk som är 150 meter höga. I detta hänseende kunde vindkraftsparken knappast ha placerats sämre.

Fågellivet med Hornborgasjön som centrum är något som Skara kommun har all anledning att slå vakt om.

I Bilaga 14 a till MKB som är en redogörelse för ett samrådsmöte med representanter för Skövde fågelklubb står det : ”Vindkraftparken bör inte placeras i sträckkorridoren”. Det är anmärkningsvärt att den meningen inte återfinns under kapitlet fåglar i MKB eller i den utsända remissen. Som kartan nedan visar ligger den planerade vindkraftsparken precis i sträckkorridoren.

Utdrag ur Bilagor till MKB:

Skövde Fågelklubb

Tranorna sträcker lågt på natten och följer Billingen. Tranorna är vindberoende Gässen sträcker på nätterna från Hornborgarsjön till sjön Östen. Vindkraftparken bör inte placeras i sträckkorridoren . Många fåglar orienterar sig efter ledlinjer i naturen. Ett problem är att de nattsträckande fåglarna i området, speciellt svanar (Cygnini) och gäss (Anserini), detta är olöst hur dessa skall räknas.

Västergötlands Ornitologiska förening

Västergötlands Ornitologiska förening är generellt positiv till klimatarbetet och omställningen av energisystemet. Vindkraftverken skall dock vara ur fågelskyddssynpunkt placerade på rätt plats.

Vi vill genom denna skrivelse framföra följande synpunkter:

Den tänkta placeringen av 7st vindkraftverk är mellan två av landets fågelrikaste sjöar, Hornborgasjön och sjön Östen. Billingens höjdsträckning utgör samtidigt en viktig ledlinje för bl.a. sångsvanarnas och gässens huvudsträck, fr.f.a. vid vårsträcket, men även betydande mängder rovfågel och tranor följer samma ledlinje. Under flyttningstider såväl vår som höst, pågår det ett intensivt fågelsträck längs Billingen, och under rastperioderna och inför ruggningen, alltså främst under sensommaren och hösten, pågår en omfattande förflyttning av fåglar mellan sjöarna Hornborgasjön och Östen. Även många andra fågelarter använder bergen som ledlinjer vid sina flyttningar.

I projektörens (Vallebygdens Vind) sammanfattning på sidan 8 i remissen dras dock följande slutsats:

Utdrag ur remissen:

Inga rödlistade arter i området Påverkas sannolikt inte för häckande. För sträckande och födosökande fåglar har det i undersökning hitintills inte gett uppfattning om problem av vikt.

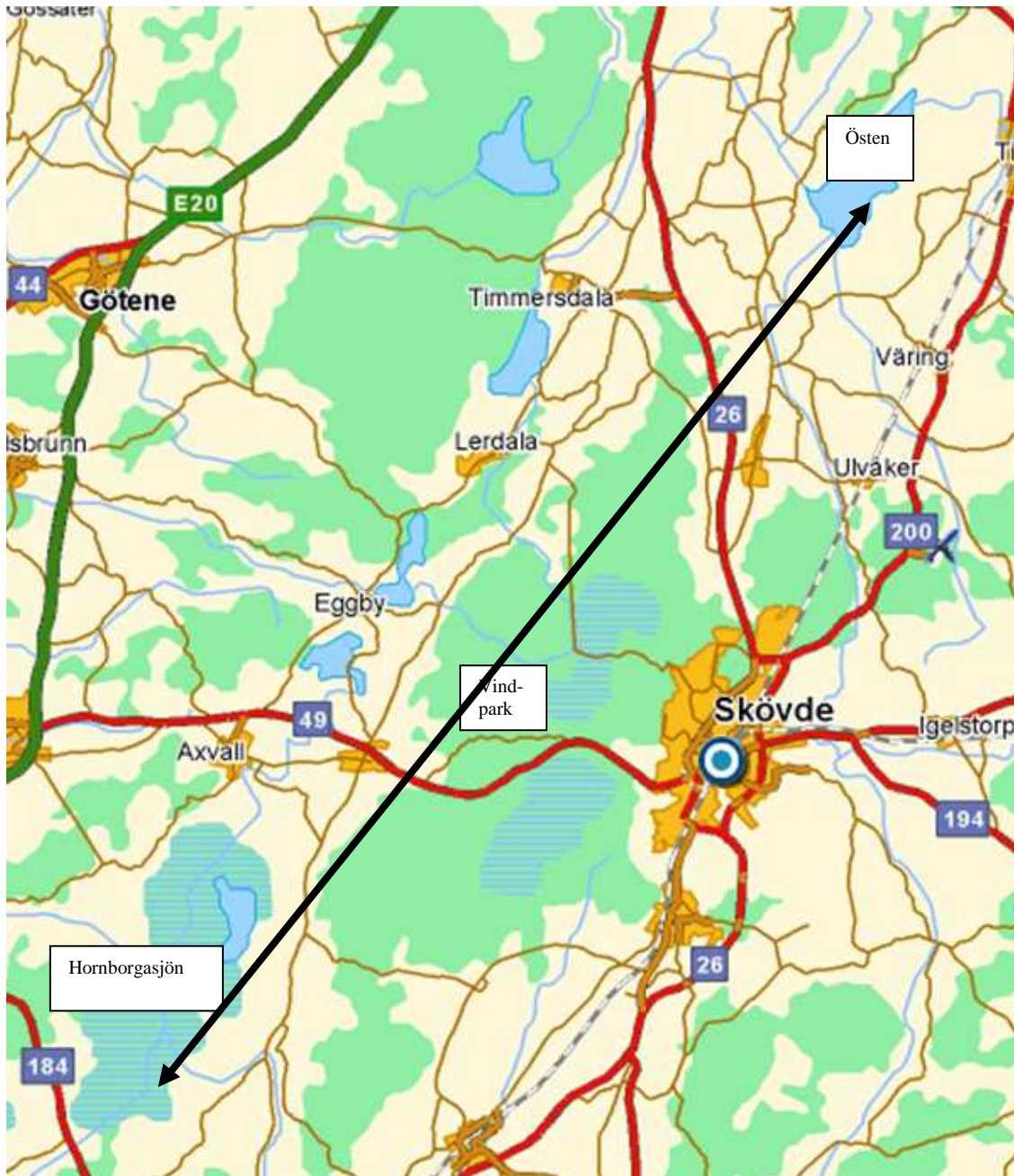
Några frågor inställer sig:

- Man kan konstatera att det framgår i underlaget att man inte följt rekommendationerna att undersöka omfattningen av sträckande fågel under minst två säsonger. Varför?
- Vilka problem har man upptäckt som inte anses "är av vikt"?

Vallebygdens Vinds slutsatser synes ytterst anmärkningsvärda med anledning av Skövde Fågelklubb och Västergötlands ornitologiska förenings skrivningar i bilagorna till MKB. Man får intrycket av att Vallebygdens Vind försöker föra Skara kommun samt Länsstyrelsen bakom ljuset.

Föreningen Svenskt Landskapsskydd – FSL konstaterar att detta är bland det märkligaste som föreningen sett i detta sammanhang vilket i sin tur gör att Vallebygdens Vinds underlag i sin helhet måste anses ha begränsad trovärdighet.

Skiss över området

2.5 *Riksintresse för naturvård och friluftsliv*

Vindkraftparken planeras inom ett riksintresse för naturvård och friluftsliv. Kommunövergripande (vinter-)leder för friluftsliv finns inom området och sköts av Skövde Kommun. Sannolikt har markägarna i vindkraftparken trots detta meddelat att "mycket ringa" friluftsliv förekommer i området. Detta är ett vanligt förfarande då markhyresintäkter från verken ger markägarna ca 150 000:- per år och verk.

Att vistas i närheten av vindkraftverk i drift är livsfarligt, särskilt på vintern eftersom isbildning ofta förekommer på vingarna. Isstycken kan kastas fler hundra meter och riskerar att bli direkt dödande projektiler. Enligt EU:s maskindirektiv utgör därför vindkraftverk en maskin och tillräckliga skyddsåtgärder (stängsling) måste vidtas i området.

Förutom avverkning av skog för placering av vindkraftverken måste bärig långtradarväg utan skarpa kurvor anläggas till och i området. Ca 2000 lastbilstransporter med fyllnadsmassor krävs därför till området. Påverkan av riksintresset kommer att bli betydande.

Var kommer fyllnadsmassorna att hämtas? Någon grus- eller bergtäkt finns inte angiven i underlaget.

Varje vindkraftverk kräver ett betongfundament om ca 15 gånger 15 meter. Fundamentet väger mellan 1500 och 2000 ton. Sammanlagt måste man därför frakta 14000 ton betong till platsen förutom transporten av själva vindkraftverken. Till detta kommer anslutningen av vindkraftverken till det elektriska nätet. Hur den anslutningen kommer att se ut finns inte redovisat men ett ingrepp i naturen är ofrånkomligt.

Grundläggningen av vindkraftverken kommer också att påverka grundvatten och vattenflödet i området mellan Sjömossen och Våtemossen. Avvattning och/eller uppdämning kan därför komma att ske i området.

Att riksintresse för naturvård och friluftsliv inom området bedöms påverkas i ringa grad tycks vara slutsatsen i projektörens underlag. Svenskt Landskapsskydd är av motsatt uppfattning. Slutsatserna ger vid handen att en yta av 6 kvadratkilometer på Nordbillingen blir ett regelrätt industriområde.

Skara kommun riskerar i framtiden att inte vara trovärdig för turister inom sina viktigaste turistområden och bland de 120 000 tranturister som årligen besöker trakten.

Skaras kommuns natur och kultur kan inte bära ytterligare storskalig etablering av vindkraft.

2.6 *Försvarmakten*

Någon konflikt med försvaret bör inte bli aktuell skriver kommunen på sidan 4 i remissunderlaget. I Försvarmaktens underlag i MKB från 2011-01-21 framgår följande:

Utdrag ur Försvarmaktens remissvar:

Enligt en genomförd teknisk analys kommer vindkraftprojektet att medföra stora störningar på de tekniska systemen. Det föreligger därmed uppenbar risk för att en etablering enligt förslaget skulle innebära påtaglig skada på riksintresset

Ett allvarligt missförstånd synes föreligga mellan kommunen och Försvarmakten

2.7 **Samråd och information**

I aktuell MKB framgår att Vallebygdens Vind har genomfört ett antal "samrådsmöten" i bygden. Inget av dessa möten uppfyller emellertid kraven på saklig och korrekt information. Tex har man vid samtliga möten utom ett underlåtit att informera om miljöpåverkan såsom buller och skuggbildning från verken. Simuleringar av buller och skuggor med programmet Windpro 2.7 ger dessutom vid handen att flera fastigheter utsätts för avsevärt mer skuggbildning än vad begränsningsvärdet tillåter (8 h per år)

Utdrag ur Windprosimuleringar:

Beräkning Resultat

Skuggmottagare

No.	Namn	Skuggor, värsta fall		
		Skuggtimmar per år [t/år]	Skuggdagar per år [dagar/år]	Max skugga timmar per dag [t/dag]
A	Kleven	0:00	0	0:00
B	Ambjörntorp 1	10:07	44	0:19
C	Ambjörntorp 2	17:52	60	0:21
D	Fagerdalen	10:52	56	0:15
E	Storängen	30:37	84	0:28
F	Storängen 2	26:02	94	0:28
G	Krokstorp	17:05	72	0:22
H	Bostorp	0:00	0	0:00

3. Hemställan

Föreningen Svenskt Landskapsskydd – FSL avvisar förslaget avseende vindkraftspark på Nordbillingen. Vi hemställer om att Skara kommun inte antar den fördjupade översiktsplanen samt vid behov använder sitt veto mot förslaget.

Jonny Fagerström
Föreningen Svenskt Landskapsskydd – FSL

Föreningen Svenskt Landskapsskydd - FSL är en rikstäckande förening med ca 30 000 medlemmar i över 50 lokalföreningar från Piteå i norr till Ystad i söder.

Vår vision är:

Ett levande landskap som präglas av vår svenska natur och vårt kulturarv och där storskaliga etableringar av nya verksamheter styrs av förnuft och dialog

Sändlista

Skara Kommun (Skara kommun, Samhällsbyggnadsnämnden, 532 88 Skara)